

ПРОТИВОАЛКООЛЕНЪ ЛИСТЪ

АБОНАМЕНТЪ

За година 10 лв.
Редакторъ: **Ив. П. Андреевъ**.
Варна, улица „Цариградска“, 19.
== Единъ брой 1 левъ. ==

Две трети отъ болнитѣ, които
стигатъ до болницитѣ, дължатъ
страданията си на алкоола.

Жофрои.

== Месеченъ органъ на учителския неутраленъ съюзъ за борба съ алкоолизма въ България. ==

66 на сто отъ алкоолицитѣ сж или душевно-болни, или кандидати за душевно-болни.

Силата на подражанието.

„Отъ всички земни творения — човѣкътъ е най-много склоненъ и способенъ за подражание. Първото учение бива преимуществено подражателно. Съ подбуджането къмъ подражание сж тѣсно свързани любознателността и стремежа къмъ учение. Като основава на това своитѣ действия, възпитанието трѣбва да изпълни онова, което недостига на децата споредъ тѣхната природа и да се грижи да го води по този пътъ, къмъ добродетель и щастие“.

Аристотель.

Отъ далечното минало, отъ дълбока древност още, се е почнало проучване живота на детето. И не напразно! Голѣмъ интересъ представлява то за проучване и наблюдение. Мнозина педагози, философи и общественици въ разни времена и държави следъ несполучливитѣ си отчаяни опити, съ разни теории и нравствени догми, да реформиратъ и преобразятъ обществото, въ последствие сж отправили погледитѣ си изключително къмъ детето — изучаване психологията въ доучилищния, а най-главно, училищния му периодъ.

Следъ дълги и всестранни изследвания на детската душа се дошло до заключението, че тя представлява една богата неизчерпаема съкровищница съ най-ценни и благотворни заложиби. Едни отъ педагозитѣ казватъ, какво, че детето представлява глина, отъ която можемъ да направимъ всевъзможни най-разнообразни форми, — други пъкъ твърдятъ, че то (детето) по-скоро наподобява младо растение, съ вложени отъ природата качества и особености, на което чрезъ разкопаване, поливане, подкастрюване и т. н. можемъ да дадемъ правиленъ растежъ и развой. И едни и другитѣ, обаче, при известни условия и до известна степенъ сж прави, следователно, и въ единия и въ другия случай, най-мощния факторъ — душата на училището — учителътъ е, който ще изиграе грамадната роля при даване правилна насока на обучението и възпитанието, т. е. формиране бждащото нравствено-идейно същество.

Древнитѣ философи и педагози въ изследванията си сж намерили, че покрай многото характерни черти на детето и младежката изобщо, най-обстоятелство, което не само че не се отрича отъ съвременнитѣ модерни педагози, но и най-красноречиво се потвърждава отъ самия животъ и най-обикновенитѣ и незаинтересовани наблюдатели.

Детето винаги съ всички сили и възможни средства се стреми да подражава на възрастнитѣ. То иска да направи всичко каквото правятъ голѣмитѣ, па били тѣ учени или прости, а постъпкитѣ имъ — добри или лоши. Така, нему се струва, че се приближава по-скоро до възрастния, голѣмия човѣкъ, който има права и достъпъ навсякъде и какъвто, за жалость, то мечтае по-скоро да стане . . .

Удивителенъ е размѣра на алкоолизма и никотинизма всредъ българското гражданство! Ала още по-удивителна и потресающа въ това отношение е картината всредъ учащата се младежъ отъ 7 годишна възраст нагорѣ! Отъ никждѣ похвална дума, напротивъ, отъ всѣкъде само хули и упреци, все заслужени.

Но на какво се дължи всичко това? Не носятъ ли най-голѣмъ дълъ виновностъ учителитѣ пиячи и пушачи? . . . Не всаждатъ ли тѣ съ своя пагубенъ примеръ, най-гибелнитѣ и уронващи човѣшкото достойнство пороци — алкоолизъмъ и никотинизъмъ, всредъ учащата се младежъ? Безспорно, да!

И ако строгитѣ, разумнитѣ, съобразителни, нравствени привички сж пиедистала на възпитанието, които могатъ да се вкоренятъ отъ учителя, когато той води истински целомъдренъ и скромненъ животъ, то съ преиначаване на нравитѣ, съ безсмислено и безразсѣдно увличане въ общественитѣ „удоволствия“ — алкоолизъмъ и никотинизъмъ, той при все че губи много отъ своята магическа прелесть всредъ обществото, ала сжия, като поклонникъ на Бахуса и робъ на никотина, като учителъ, той си е все царъ, все властелинъ и авторитетенъ предъ „раята“ си, а по такъвъ начинъ насажда и разпространява, като никой другъ, всредъ крехкитѣ подрастващи поколения, най-зловреднитѣ всемирни отрови, спъвачи на физическия и духовения имъ растежъ.

Подражанието е въ стихията си!

Ученицитѣ пиятъ и пушатъ, защото учителитѣ и уч. инспектори — най-ученитѣ — пиятъ и пушатъ . . . Поставя се въпроса тогава, какъ при това положение, при тази обстановка на противоречия и дисхармония въ средъ учителскитѣ колегии, да се боримъ съ злото? Какъ да оправдаваме г. г. учителитѣ пиячи и пушачи? Какъ да отговаряме на постояннитѣ и безконечни въпроси на нашитѣ възпитаници — защо този или она учителъ пие и пуши? Защо на 1 и 11 май учителитѣ съ колички си заркаватъ въ полето билници пълни съ вино и бу-

тилки бира и пиятъ и се веселятъ, когато въ сжщото време близко до тях тече шумливо изворче съ бистра кристална вода? Ето въпроси, които ежедневно ни се задават на насъ учителитъ въздържници, когато развиваме лекции против алкоола предъ ученицитъ. Училищния правилникъ ни задължава да не накарняваме престижа и авторитета на учителя предъ ученицитъ и ние отъ колегиалностъ и интереса на обучението трябва да спазваме това, ала въ сжщото време пакъ този правилникъ ни задължава да осждаме и наказваме най-строго ученици, които употребяватъ спиртни питиета и пушатъ тютюнъ. Тукъ е болната страна на въпроса! Ала както и да е, отъ кждето и каквито въпроси да ни се задаватъ въ тази областъ, ние не можемъ да отговаряме съ забикалки, освенъ да осждаме употребата на спирта и тютюня отъ всички; па каквото щатъ образование да иматъ и каквото щатъ високо обществено положение да заематъ. Истината не бива да се изопачава! Отровата си е отрова! По-вече нищо!

Все пакъ, обаче, ние сме поставени въ едно затруднително деликатно положение. Министерството на Нар. Просвѣщение има думата. Ако то действително има присърдце просвѣтното дѣло въ страната, възпитанието, здравето, радостта и щастие то на българскитъ деца — утрешнитъ граждани и управници, трябва незабавно да нареди да се прекрати това разрушно действие, на тъй нареченитъ „умерени“ пиячи и пушачи учители, всредъ учащата се младежъ. Всѣки учителъ трѣбва да подаде декларация за пълно въздържание или най-малкото за сега *въ никой случай* да не пиятъ и пушатъ предъ ученицитъ! Дълбоко сме увѣрени, че такава една наредба, макаръ и отъ горе наложена, всредъ учителската среда ще донесе добри плодове. А такава наредба трѣбва чакъ по-скоро да се издаде съ всичката си строгостъ и възискателностъ, за да се отървемъ веднажъ за винаги отъ колизма и противоречията въ преподаването противъ алкоола и тютюня, въ сжщото време да се избавимъ отъ затруднителнитъ въпроси на ученицитъ, и най-сетне и най-важното да се обезсили поне въ това направление силата на пагубното детско подражание.

Бейно Марковъ.

Единъ смелъ походъ срещу алкоолизма.

(Споменъ)

Мнозина у насъ и то доста интелигентни хора, разправятъ и твърдятъ, че алкоолизма въ България не е тъй разпространенъ, както въ другитъ държави и като тъй, не би трѣбвало да се води борба срещу него. Такива хора изглежда, съвсемъ повърхносно гледатъ на този тъй важенъ и злободневенъ въпросъ. Те не сж се възрели въ статистиката, която най-красноречиво и убедително ни доказва, че кръчмитъ и бирариитъ у насъ достигатъ грамадната цифра 21.000 което ще рече, че средно на 200 души мъже, жени, деца и старци се пада по една кръчма. Ако премахнемъ отъ общата цифра (200) женитъ, децата и старцитъ, ще

се получи една потресающа картина за алкоолизацията у насъ: 1 кръчма на 12 мъже у насъ. Всичкитъ грижи, следователно, на държавата трѣбва да бждатъ насочени, къмъ създаване добри, честни и трезви граждани. За тази целъ тя трѣбва да обърне сериозно внимание върху бждащата младежъ, защото знайно е, че младежътъ е най-ценния и скъпъ даръ на природата. Ето защо, тя трѣбва особено въ днешнитъ времена съ всички усилия да се запази. Какво е обаче положението у насъ? Освенъ възрастнитъ пиятъ, както младежитъ, тъй и децата. Анкетитъ произведени въ много основни училища и прогимназии установяватъ потресающи факти. На много мѣста въ западна България 75% отъ децата редовно употребяватъ спиртни питиета. На кжде отиваме тогава ние? не е ли време да се почне открита, явна и упорита борба противъ алкоола и алкоолизма у насъ? На много мѣста се забелезва отрадния фактъ, че такава борба е почната. Много села и градове сж възстанали срещу злото. Не мога да пропусна случая да не кажа нѣколко думи за смелия походъ срещу алкоола и кръчмитъ въ с. Осмо Градище — Търновско, кждето учителствувахъ първата си година. Това голѣмо полско село съ 2500 души население, надарено съ всички природни богатства, разположено до самата централна линия, е останало доста назадъ въ всѣко отношение, благодарение силно алкоолизираното население, а най-важното, че дотогавашнитъ му водачи — кметове и секр.-бирници, сж били горещи поклонници на алкоола. Виждайки и преценявайки злото, мѣстния учител — директоръ Б. Марковъ се залавя за избавление на селото отъ злата напасть. Основава ученическо въздържателно д-во, отваря съ съдействието на колежитъ си вечерни курсове, въ които се почва противоалкоолно преподаване и подлага на безпощадна критика легендата за чудотворното и лековито действие на спиртнитъ питиета. Следъ една такава дейностъ се забѣлзва, особено въ последствие, едно отрезвление и пробуждане на масата. Доста гласове почнаха да се чуватъ противъ алкоола и кръчмитъ. Разбрахме всички, че е дошелъ вече моментъ да се пристъпи по-смело напредъ и направи по-голѣма крачка. Убедени, мѣстната земледѣлска дружба и общинския съветъ държаха протоколъ за затваряне кръчмитъ и съгласно чл. 112 отъ закона за акцизитъ обяви референдумъ за последнитъ въ селото. Нужния протоколъ беше готовъ и референдума насроченъ. Предъ деня на референдума се издаде единъ печатанъ позивъ отъ ученицитъ въздържници, въ който канятъ родителитъ си да дадатъ гласа си съ „да“ и помогнатъ за тѣхното избавление. За голѣмо съжаление обаче, това хуманно и високо благородно дѣло претърпя неуспехъ. Кръчмаритъ въ съюзъ съ председателя на училищното настоятелство развиха една мръсна и съ нищо некачествима агитация. Послужиха си съ простени и непростени средства, само и само да запазятъ интереситъ си. Поменатия председателъ, представител на просветата въ селото е писалъ цѣль денъ преди избора въ една кръчма бюлетини съ знака „не“, а на другия денъ, застаналъ предъ входа на училищнитъ врати, съ кривакъ въ ръка, безсъмнение съ достатъчно замъгленъ мозъкъ разгонва ученицитъ, които искаха да помогнатъ съ нещо на красивата идея. Въ сжщо-

то време той раздаваше бюлетини, съ каквито бѣха пълни джобовѣтъ му. Човекъ за интереситѣ на кръчмата, но никога не и за тези на просветата. Отъ друга страна, всички кръчмари съ свои вѣрни пияни тѣлпи бѣха надвиснали като соколи, по пжтищата, коридора на училището, че дори и надъ самото избирателно бюро, раздавайки бюлетини за въ полза на кръчмитѣ. Въ резултатъ трезвитѣ гласове не бѣха малко, но тези на противника привишиха. Референдума пропадна. Въздържателното движение обаче не огасна, както си помислиха кръчмаритѣ. Напротивъ то се разви и продължи да се развива и засилва стихийно. Днесъ въ селото развяватъ синитѣ си знамена две въздърж. д-ства ученическо и младежко съ много по-вече членове и последователи, а това иде да потвърди думитѣ на бойната лозинка: „Не се гаси, туй що не гасне.“

Р. Мандевъ.

„Порока пиянство.“

Между най-гопѣмитѣ злини въ днешно време трѣбва да причислимъ пиянството. Този порокъ, този бичъ на човечеството заема първо мѣсто, между многото злини, съ които е претѣлнена нашата епоха. Това ужасно зло за човечеството е накарало просветенитѣ хора да изучаватъ пиянството и влиянието на спирта върху организма: материалното, нравственото влияние и биологичнитѣ злини. Много учени, професори и доктори се стреснаха и съ ужасъ взеха да гледатъ на зиналата пропастъ, която се готви да погълне цѣлото човечество. Въ насъ, обаче, на този порокъ се е гледало и гледа не съ нужния интересъ, а за последствията и причинитѣ се е мислило много малко.

За ясно изразения алкоолизъмъ или редовното пиянство малко ще кажа, защото вѣрвамъ, че всѣки е виждалъ тия ужаси на които е подложенъ пияницата и това, което той върши на околнитѣ си. Вѣрвамъ, че никой нѣма да каже, че тоя който се е напилъ е направилъ нещо хубаво. Напротивъ такъвъ човекъ, който е посветилъ своя животъ на алкоола, никой нѣма да го похвали, никой нѣма да му завиди; даже и самия пияница признава това си лошо състояние. Пияницитѣ не представляватъ отъ себе си хора съ човешко достойство. Това, което отличава човека отъ животнитѣ, въ тѣхъ го нѣма. Въ тѣхъ нѣма разсъдъкъ, нѣма и умствени проявления, тѣхния мозъкъ се е атрофиралъ, тѣ са хора безъ воля нищо не е въ състояние да спре лошата имъ страсть. Съ една дума, тѣ представляватъ, отъ себе си нравствени развалини, изроди на неразумни сжщества, човеци недостойни за животъ. Тѣ сж товаръ на обществото, тѣ позорно унижаватъ свободата и достойнството на човека. Пиянството е най-грозното чудовище въ свѣта. Нѣма по-лоша и по-грозна черта у човѣка отъ пиянството. „Отъ пияния се бои и лудия“ казва старата поговорка.

Порокъ е пиянството, отъ религиозна и морална точка, вредна привычка е, погледнато отъ социална и икономическа точка, болестъ е пиянството, погледнато отъ медицинска точка. Тези три неща не се нуждаятъ отъ много доказателства. Достатъчно е да наблюдавате единъ пиянь, който

не може да пази равновесие, а се клатушка пада и се валя изъ праха, или калта. Достатъчно е, казвамъ, да проследитѣ този нашъ братъ и да видите, какво може да направи той: вие ще чуετε отъ него най-цинични думи, вие ще видите да върши най-безобразни дѣла, които и най-низкото интелектуално животно не би направило.

И този човекъ пиянь си отива въ кѣщи и тамъ е най-ужасното. Той намира въ кѣщи подчинената си жена и покорнитѣ си дѣца, които седятъ и го чакатъ, не яли може би цѣлъ денъ. Той бие своята жена за най-оправдателни неща. Той я кара да проклѣна този часъ, въ който се е събрала съ него.

Малко ще бжде, ако се каже, че пияницата е „филоксера“ за семейния животъ. Той става неспособенъ да задоволява семейнитѣ нужди и разпилява това, що е ималъ. Пияницата не се стрѣска отъ това, че децата му нѣма какво да ядатъ и че нѣматъ облекло; не иска да знае за никаква кѣща за никакво семейство. И какво ще искате отъ тоя човекъ, който презира това, що му е било най-любимо и най-скѣпо? Какво ще принесе той на обществото освенъ — зло и поквара? Такъвъ човекъ е вреденъ за семейството си, вреденъ е за обществото.

Вълно М. Димитровъ.

Къмъ учителитѣ въздържници!

Драги колеги съидейници,

Нашето дѣло е апостолско, ние не се боримъ за министерски кресла, охолентъ животъ и материални облаги. Нашата целъ не е да създаваме нѣкакво религиозно течение. Нашето дѣло е продуктъ на разума. Ние проповѣдваме, че алкоола е отрова; той руши, но не съгражда.

Оня, който се радва на здраве, той е и най-щастливъ, той преживѣва духовна радостъ и винаги върви смѣло къмъ светли идеали. За него нѣма мжка, нѣма скѣрбъ, нѣма нещастие и отчаяние. Ние сме зидари на новото време — време на разума. Ето защо смѣлостъ и желѣзна воля се иска отъ насъ. Нѣма що да се страхуваме отъ упрецитѣ на непросвѣтената маса, заинтересовани личности, влиятелни кръчмари, па даже отъ присмѣха на много наши колеги, поклонници на алкоола. Правдата е на наша страна и рано или кѣсно ще възтѣржествува. Ние трѣбва не само въ училище да работимъ, но и вънъ отъ него. Трѣбва да проникнемъ въвъ всѣко читалище, всѣко просвѣтително дружество и прѣко и косвено да прокараме своята спасителна за човѣчеството идея.

Ние сме капка въ море, но мислимъ, че морето, тая безконечна маса, се състои отъ отдѣлни капки, които извършватъ заедно такива чудеса, такива ужаси. Съединимъ ли се здраво подъ знамето на истината, ние ще бждемъ море, стихия, смѣло ще заявимъ своитѣ права и ще бждемъ чути. Съзнайте веднажъ за винаги, че алкоола е бичъ за човѣчеството, че великитѣ реформи се извършватъ само отъ силнитѣ духомъ хора. Усвършенствувайте се, сплотете се и смѣло стѣпвайте напредъ. Крачка по крачка ние ще извоюваме онова, за което се боримъ.

с. Джулюница.

Ст. Петровъ (у-ль).

Нашъ животъ.

с. О. Градище — Търновско. Тукъ другаритѣ, начело съ енергичния др. Б. Марковъ, неуморно работятъ между селяни и ученици за делото на въздържанieto. Не само това сжщитѣ другари сж се впуснали на работа и въ околните близки и по-далечни села. Тѣй др. Б. Марковъ е държалъ събрания въ селата Павликене, Бѣла Черква и Караисентъ, все голѣми лозаро-винарски центрове. Предъ селени ученици и младежи е говорено върху „Разрушното действие на алкоола, лозарството и алкоолизма и средства за борба съ злото.“ Салонитѣ, въ които сж устроени събранията, били украсявани съ красиво изработени плакарди и картини. Подготвена е почвата за образуване ученически и младежки въздържани д-ства.

Другарятъ Иванъ Илиевъ Георгиевъ отъ гр. Ломъ е държалъ сказка на тема „Алкоолъ и алкоолизъмъ“ въ една отъ най-алкоолизиранитѣ махли на гр. Ломъ. Събранието било масово посетено, кръчмаритѣ тревожно шетали край кафенето, гдето говорилъ другарятъ. Семето е хвърлено: *интересъ въ масата — смутъ* среди слугитѣ на царъ Алкоолъ!

Въ с. Трекляно — Кюстендилско др. Кирилъ Радевъ е челъ предъ ученици, учители и нѣколко селени реферата си „Алкоолизма въ обществото“. Слаба отзывчивостъ отъ страна на селенитѣ. Держайте! Въздържника отчаяние и отстъпъ не познава. Напредъ, другари отъ Трекляно и другаде! Слепитѣ утре ще прогледнатъ. . .

Другари въздържници! Не молба отъ редакцията трѣбва да ви се отправя, а вие сами трѣбва да съзнаете вашитѣ *първи и всегдашни задачи*: 1) всички събрани отъ абонаментъ и разпродажба суми неотложно, веднага да се изпратятъ въ редакцията за да завършимъ достойно съюзната година. И *наймалкия дългъ къмъ вестника трѣбва да бжде изплатенъ*! 2) да се събиратъ и веднага препращатъ суми за фондъ „Агитация и пропаганда“. 3) членоветѣ да подирятъ и запишатъ нови членове. *Всичко трезво въ Съюза!*

Нека бодро, смело, ентузиазно заработимъ въ това направление за да се поздравимъ на конгреса съ издържанъ вестникъ, консолидиранъ фондъ, много членове — бойци подъ нашето знаме! . . .

Броеве 1, 2 и 5 отъ нашия вестникъ сж изчерпани, а постоянно се записватъ нови абонати. Нека новитѣ абонати знаятъ това и не ни искатъ такива. *А другаритѣ членове, които иматъ останали броеве, неразпродадени, се умоляватъ да ги изпратятъ въ редакцията за да бждатъ използвани.*

Съюзния уставъ да не се иска отъ Редакцията, а — отъ Централата (София, ул. „Русалка“ № 3, П. Никоевски.)

Фондъ „Агитация и Пропаганда.“

Веско Пав. Байновъ Шуменъ . . . 10 — лева
Ученич. Въздърж. д-во с. Голешъ . . . 60 —
Отъ брой 6-й 806 —

Всичко: . . . 876 —

ХРОНИКА.

Михайлъ Михайловъ — търновски пом. окръж. учил. инспекторъ, минавайки презъ с. Ос. Градище по педагогическа ревизия, се силно заинтересувалъ отъ въздържателното движение въ селото, водено години наредъ отъ две въздържателни д-ства: ученическото „Чучуръ“ и ложа „Винаги напредъ“. Беседвалъ е съ 5-те прог. учители пълни въздържници, подписалъ декларация за пълно въздържанье и билъ приетъ за членъ на ложата, обещавайки при това, че при обиколкитѣ си изъ селата, той ще припомня дълга на учителството къмъ въздържателната кауза. Какъвъ добъръ примеръ! Г-нъ Михайловъ ще бжде последванъ, ние върваме въ това.

Въ Варна на 16 того е положена основата на гражданско неутр. въздържателно д-ство. Още въ първото събрание сж записани 34 члена.

„Здравна просвета“ единъ действително здравенъ вестникъ съсъ здрави мисли по личната и обществена хигиена и здравеопазване. Въ списването му взематъ участие всички видни наши лекари, подъ редакторството на стария популяризаторъ на здравната наука среди народнитѣ маси г-нъ *Д-ръ Т. Витановъ*. Въ вестника е добре застъпенъ противоалкохолния отдѣлъ. На „Здравна просвета“ пожелаваме все тѣй здраво на позициитѣ си да стои, а на другаритѣ въздържници я горещо за получаване и разпространение препоръчваме.

Ученическитѣ Въздържателни Д-ства въ Провадия и Свищовъ сами пожелаха да имъ изпращае нашия вестникъ въ по 20—30 екз. за разпродажба. Поздравяваме тия дейни млади трезвеници! Учителя и ученика ржка за ржка срещу алкоола и победата е осигурена.

Съюза на ученич. Възд. Д-ства имѣ своята агитационна седмица отъ 23 до 30 т. м. Съ многопозиви и хвърчащи листове младежътѣ сочи на възрастнитѣ (каква ирония, възпитаванитѣ възпитателитѣ да възпитаватъ!) страшното алкоолно зло. Младежътѣ ни зове на борба неспирна — некъ въ помощъ и морална подкрепа ѝ се притечемъ! . . .

Въ Варна агитационната седмица е открита съ речъ „Къмъ борба съ алкоола“, държана предъ ученици и граждани отъ *Ив. П. Андреевъ*.

„ЗДРАВНА ПРОСВѢТА“

СЕДМИЧЕНЪ ВЕСТНИКЪ
ЗА ПОПУЛЯРНА МЕДИЦИНА И ХИГИЕНА.
НУЖЕНЪ ЗА ВСЪКО СЕМЕЙСТВО
РЕДАКТОРЪ: Д-РЪ Т. ВИТАНОВЪ.

ГОДИШЕНЪ АБОНАМЕНТЪ 100 ЛВ.
ЗА ФЕЛДШЕРИ, АКУШЕРИ, УЧИТЕЛИ, СВЕЩЕНИЦИ,
ЧИНОВНИЦИ, ПЕНСИОНЕРИ И РАБОТНИЦИ — 80 ЛВ., А ЗА УЧЕНИЦИ И СТУДЕНТИ — 70 ЛВ.

АБОНАМЕНТА СЕ ПРЕДПЛАЩА

СОФИЯ, УЛ. „ЦАРЬ КРУМЪ“ 18

Изд. „Зора“. Насмателъ Печ. прозвъ. к-воп. „Единство“ — Варна.